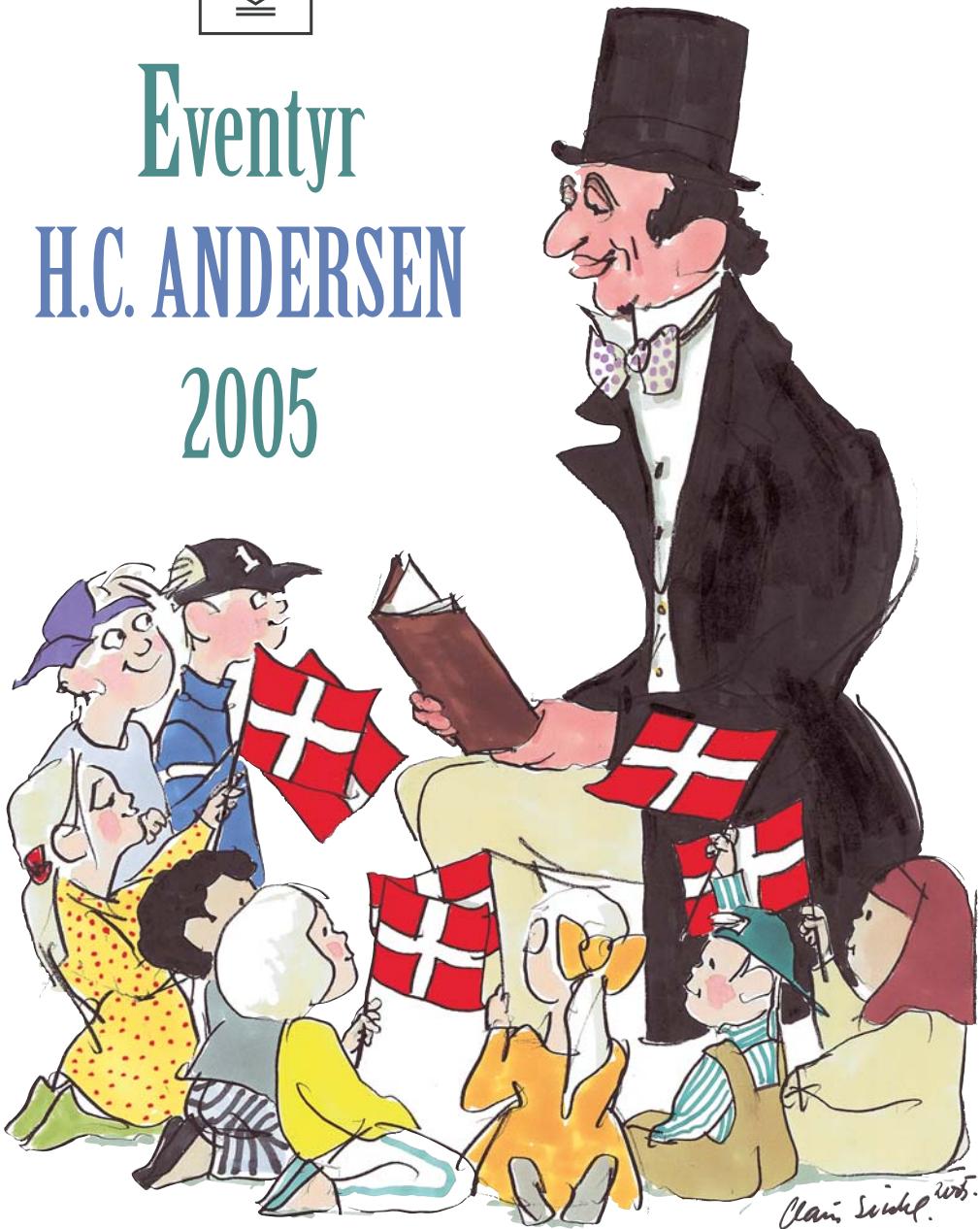

Eventyr

H.C. ANDERSEN

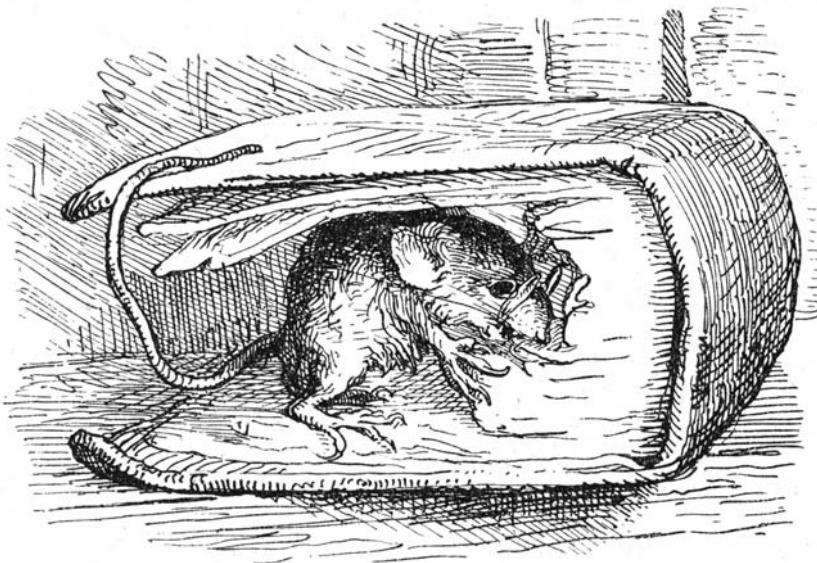
2005

NUDANSK UDGAVE

H.C. ANDERSEN

Eventyr 2005

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

H.C. Andersen Eventyrbog til Indvandrerfamilier

er udgivet af

Det Kongelige Bibliotek og udarbejdet i et samarbejde mellem H.C. Andersen 2005 Fonden,
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Undervisningsministeriet,
Biblioteksstyrelsen, Danmarks Biblioteksforening, Statsbiblioteket med Indvandrerbiblioteket
og Det Kongelige Bibliotek

Redaktion Jytte Hilden og Claus Olsen

Grafisk tilrettelæggelse efter oplæg af Mikkel Sonne

Omslag af Claus Seidel

Oversættelse arabisk: Duna Talib Ghali, bosnisk: Milena Rudež og Ljupce Muncanovic,
persisk: Fereydun Vahman, somali: Ahmed Diria Liban, tyrkisk: Adil Erdem, urdu: Nasar Malik
og nudansk: Kirsten Ahlburg og Karl Aage Kirkegaard

Forlæg for gengivelse af H.C. Andersens originalmanuskript og papirklip tilhører Det Kongelige Bibliotek

© Det Kongelige Bibliotek, 2005

H.C. ANDERSEN er dansk, han er ikke som alle andre.
Han er så klog på os mennesker. Derfor er han elsket i hele verden.
Den 2. april 2005 er det 200 år siden, han blev født.

Sammen med Integrationsministeriet, Indvandrerbiblioteket og mange andre fejrer Det Kongelige Bibliotek fødselsdagen med denne eventyrbog til de nye danskere, der kommer fra et andet land med et andet sprog.

Her er seks eventyr, som er trykt ligesom H.C. Andersen skrev dem. De samme seks eventyr er blevet oversat til disse nye danskeres sprog, arabisk, bosnisk, persisk, somali, tyrkisk og urdu.

Fordi dansk folkeoplysning bygger på lysten til at fortælle, er eventyrene også blevet oversat til et mere nutidigt og let dansk.

Det er godt for demokratiet og fællesskabet i samfundet, når vi kender de samme historier. At læse op er dejligt. At læse eventyr er kultur, når den er bedst. Bedstemor med barnebarnet hos sig eller faderen, der ved sengetid fortæller historier.

H.C. Andersen er en af de største fortællere.

Jytte Hilden Claus Olsen

Titelblad og indledning
Lorenz Frølich 1820-1908

Klods-Hans

Bjørn Wiinblad født 1918, Hans Tegner 1853-1932 og Svend Otto S. 1916-1996

Den grimme ælling

*Vilhelm Pedersen 1820-1859, Ib Spang Olsen født 1921, Else Hasselriis 1878-1953,
Hans Tegner 1853-1932 og Asger Jorn 1914-1973*

Prinsessen på ærten

Dorte Karrebæk født 1946, Hans Tegner 1853-1932 og Ib Spang Olsen født 1921

Fyrtojet

Vilhelm Pedersen 1820-1859, Anni Lippert født 1928 og Svend Otto S. 1916-1996

Nattergalen

*Vilhelm Pedersen 1820-1859, Else Hasselriis 1878-1953, Dina Dam Jensen 5u Christianshavns Skole,
Ib Spang Olsen født 1921 og Gustav Hjortlund 1901-1977*

Det er ganske vist!

Mads Stage 1922-2004, Karin Olesen født 1957 og Hans Tegner 1853-1932

Midtersider

Prinsessen på ærten i H.C. Andersens håndskrift samt H.C. Andersen papirklip.

Dina Dam Jensen, Dorte Karrebæk, Anni Lippert, Karin Olesen, Ib Spang Olsen og Bjørn Wiinblad takkes på det varmeste for at have stillet deres illustrationer til rådighed for projektet.

Endvidere takkes Puk Hjortlund, Agnete Stage og Kristin Wiborg for at have stillet Gustav Hjortlunds, Mads Stages og Svend Otto S.'s illustrationer til rådighed og Silkeborg Kunstmuseum takkes for reproduktionstilladelse til Asger Jorns maleri *Le canard inquiétant / Den foruroligende ælling.*

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Gyldendal takkes for tilladelsen til at gengive H.C. Andersens originaltekst efter den tekstkritiske udgave af eventyrene fra 2003.

Special-pædagogisk forlag, Herning, takkes for råd og vejledning.

Billedskolen i Tverringehallen, Københavns Kommune, takkes for inspirerende indsats.

Produceret af Eks-Skolens Trykkeri Aps. Miljøcertificeret efter ISO 14001.

Det Kongelige Bibliotek
Søren Kierkegaards Plads 1
1016 København K
www.kb.dk

Klods-Hans	7
Den grimme ælling	13
Prinsessen på ærten	27
Fyrtøjet	29
Nattergalen	41
Det er ganske vist!	55

Klods-Hans

Ude på landet var der en gammel gård, og i den var der en gammel mand, som havde to sønner. De var så kluge, at det halve var nok. De ville fri til kongens datter, og det turde de godt, for hun havde fortalt, at hun ville gifte sig med den mand, som bedst kunne tale.

De to forberedte sig nu i otte dage. Det var den længste tid, de havde til det, men det var også nok, for de havde en stor viden i forvejen, og den er god at have. Den ene kunne hele det latinske leksikon og byens avis for tre år udenad, både forfra og bagfra. Den anden vidste alt, hvad redaktørerne vidste. Så kunne han tale med om staten, mente han. Han vidste også, hvordan han skulle brodere seler, for han var dygtig og kunne bruge sine fingre.

»Jeg får kongedatteren!« sagde de begge to, og så gav deres far dem hver en dejlig hest. Han, som kunne leksikonet og aviserne udenad, fik en kulsort hest, og han, som var klog ligesom redaktørerne og kunne brodere, fik en mælkehvid hest. Så smurte de munden med olie, for at de bedre kunne snakke. Alle tjenestefolkene var nede i gården for at se dem stige op på hesten. Mens de stod der, kom den tredje bror, for der var tre. Men der var ingen, der regnede med ham som bror, for han var ikke så klog som de andre to, og ham kaldte de bare Klods-Hans.

»Hvor skal I hen i det fine tøj?« spurgte han.

»Til slottet for at få kongedatteren! Har du ikke hørt, hvad man siger over hele landet?« Og så fortalte de ham det.

»Så vil jeg med!« sagde Klods-Hans, og brødrene grinte ad ham og red af sted.

»Far, må jeg få en hest?« råbte Klods-Hans. »Jeg får sådan en lyst til at gifte mig. Tager hun mig, så tager hun mig! Og tager hun mig ikke, så tager jeg hende alligevel!«

»Nej,« sagde faren. »Dig giver jeg ingen hest. Du kan ikke tale! Nej brødrene, de er fine folk!«

»Må jeg ingen hest få,« sagde Klods-Hans, »så tager jeg gedebukken. Den er min egen, og den kan godt bære mig!« Og så satte han sig på gedebukken, stak sine hæle i siden på den og red af sted hen ad landevejen. »Her kommer jeg!« sagde Klods-Hans, og så sang han så højt, han kunne.

Men brødrene red stille foran Klods-Hans. De talte slet ikke sammen. De måtte tænke over alt det, de ville sige, for det skulle være godt gennemtænkt.

»Halehøj,« råbte Klods-Hans. »Her kommer jeg! Se, hvad jeg fandt på landevejen!« Og så viste han dem en død krage, han havde fundet.

»Klods,« sagde de, »hvad vil du med den?«

»Den vil jeg give til prinsessen!«

»Ja, gør du det!« sagde de, grinte og red videre.

»Halehøj! Her kommer jeg! Se, hvad jeg nu har fundet. Det finder man ikke hver dag på landevejen!«

Og brødrene vendte sig igen om for at se, hvad det var. »Klods!« sagde de, »det er jo en gammel træsko, som er gået i stykker. Skal prinsessen også have den?«

»Det skal hun!« sagde Klods-Hans, og brødrene grinte og red videre, og de kom langt foran Klods-Hans.

»Halehøj, her er jeg!« råbte Klods-Hans. »Halehøj, hvor er det fantastisk!«

»Hvad har du nu fundet?« sagde brødrene.

»Oh,« sagde Klods-Hans. »Prinsessen vil blive så glad!«

»Uh!« sagde brødrene. »Det er mudder fra grøften!«

»Ja, det er det!« sagde Klods-Hans. »Og det er den fineste slags.

Man kan ikke holde på det!« Og så fyldte han lommen.

Men brødrene red så hurtigt, de kunne, og så kom de en hel time foran og holdt ved byens port. Dér fik frierne nummer, efterhånden som de kom, og så blev de sat i rækker. De stod så tæt, at de ikke kunne røre armene, og det var nu meget godt, for ellers havde de skåret ryggen op på hinanden, bare fordi den ene stod foran den anden.

Alle landets indbyggere stod rundt om slottet, lige op til vinduerne for at se prinsessen tage imod frierne. Og hver gang en kom ind i stuen, kunne han ikke finde på noget at sige.

»Dur ikke!« sagde prinsessen. »Væk.«

Nu kom den bror, som kunne leksikonet, men det havde han helt glemt, fordi han havde stået i række. Gulvet knirkede, og loftet var lavet af spejle, så han så sig selv på hovedet. Ved hvert vindue stod tre journalister og en redaktør, der skrev alt, hvad der blev sagt, så det straks kunne komme i avisens og sælges for tyve kroner henne på hjørnet. Det var frygteligt, og så havde de så meget varme i ovnen, at den blev helt rød.

»Der er meget varmt herinde!« sagde frieren.

»Det er fordi min far steget hanekyllinger i dag!« sagde prinsessen.

Bæ! Der stod han. Det svar havde han ikke ventet. Ikke et ord kunne han sige, og han ville have sagt noget morsomt. Bæ!

»Dur ikke!« sagde prinsessen. »Væk!« Og så måtte han af sted.

Nu kom den anden bror.

»Her er forfærdelig varmt!« sagde han.

»Ja, vi steget hanekyllinger i dag!« sagde prinsessen.

»Hvad be – hvad?« sagde han, og alle journalisterne skrev:

»Hvad be – hvad!«

»Dur ikke!« sagde prinsessen. »Væk!«

Nu kom Klods-Hans. Han red på gedebukken lige ind i stuen. »Det er varmt herinde!« sagde han.

»Det er fordi jeg steget hanekyllinger!« sagde prinsessen.

»Det var heldigt!« sagde Klods-Hans, »så kan jeg få en krage stegt, ikke?«

»Det kan du godt!« sagde prinsessen. »Men har du noget at stege den i? For jeg har hverken gryde eller pande!«

»Men det har jeg!« sagde Klods-Hans. »Her er en gryde.« Og så trak han den gamle træsko frem og satte kragen midt i den.

»Det er til et helt måltid!« sagde prinsessen. »Men hvor får vi sovs fra?«

»Den har jeg i lommen!« sagde Klods-Hans. »Jeg har så meget, at jeg kan spilde af den.« Og så hældte han lidt mudder ud af lommen.

»Det kan jeg lide!« sagde kongedatteren. »Du kan svare, og du kan tale, og dig vil jeg have til mand! Men ved du, at hvert ord vi siger og

har sagt, bliver skrevet og kommer i avisens i morgen? Ved hvert vindue kan du se, at der står tre journalister og en gammel redaktør, og redaktøren er den værste, for han forstår ingenting!« Det sagde hun for at gøre ham bange, og alle journalisterne tabte blæk på gulvet.

»Det er fine folk!« sagde Klods-Hans. »Så må jeg give redaktøren det bedste.« Og så vendte han sine lommer og kastede mudderet i ansigtet på ham.

»Det var godt gjort!« sagde kongedatteren. »Det kunne jeg ikke have gjort. Men jeg skal nok lære det!«

Og så blev Klods-Hans konge. Han fik en kone og en krone og sad på en trone. Det har vi læst i redaktørens avis – og den er ikke til at stole på.

Den grimme ælling

Der var så dejligt ude på landet. Det var sommer. Kornet var gult, og høet var samlet i stakke nede på markerne. Dér gik storken på sine lange, røde ben og snakkede egyptisk, for det sprog havde han lært af sin mor. Rundt om markerne var der store skove, og midt i skovene var der dybe sører. Jo, der var rigtignok dejligt derude på landet!

Midt i solskinnet lå en gammel gård med dybe kanaler rundt om, og ved muren voksende store planter, der var så høje, at små børn kunne stå under dem. Planterne stod meget tæt, og her lå en and på sin rede. Hun skulle ruge sine små ællinger ud, men hun var ked af det. For det varede så længe, og hun fik sjældent besøg. De andre ænder kunne bedre lide at svømme rundt i kanalerne end at løbe op og sidde under et blad for at snakke med hende.

Endelig gik det ene æg i stykker efter det andet: »Pip, pip!« sagde det. Alle æggene var blevet levende og stak hovederne ud.

»Rap, rap!« sagde moren, og ungerne så til alle sider under de grønne blade. Hun lod dem se så meget, de ville, for grønt er godt for øjnene.

»Hvor er verden stor!« sagde alle ungerne, for nu havde de rigtignok meget mere plads, end da de lå inde i ægget.

»Tror I, det er hele verden?« sagde moren. »Nej, den går helt om på den anden side af haven, lige ind i præstens mark. Men der har jeg aldrig været. – Er I her nu alle sammen?« – og så rejste hun sig op. »Nej, alle er her ikke. Det største æg ligger der endnu. Hvor længe skal det vare? Nu er jeg snart ked af det.« Og så lagde hun sig igen.

»Nå, hvordan går det?« spurgte en gammel and, der kom på besøg.

»Det varer så længe med det ene æg,« sagde anden, som lå på ægget.

»Der vil ikke gå hul på det. Men nu skal du se de andre. De er de dejligste ællinger, jeg har set! De ligner alle sammen deres far, det skarn! Han kommer ikke og besøger mig.«

»Lad mig se det æg, der ikke vil revne,« sagde den gamle and. »Du kan tro det er et kalkunæg. Sådan er jeg også blevet snydt engang, og jeg havde problemer med de unger, for de var bange for vandet, skal jeg sige dig! Jeg kunne ikke få dem ud! Jeg rappede og rappede, men det hjalp ikke. – Lad mig se ægget. Jo, det er et kalkunæg. Lad det ligge og lær de andre børn at svømme.«

»Jeg vil ligge på det lidt endnu,« sagde anden. »Nu har jeg ligget på det så længe. Så kan jeg også ligge den sidste tid.«

»Ja, værsgo,« sagde den gamle and, og så gik hun.

Endelig revnede det store æg. »Pip, pip,« sagde ungen og veltede ud. Han var stor og grim. Anden så på ham: »Det er da en forfærdelig stor ælling,« sagde hun. »Ingen af de andre ser sådan ud. Er det mon en kalkunkylling? Nå, det skal vi snart finde ud af. I vandet skal han, om jeg så selv skal sparke ham ud!«

Næste dag var det dejligt vejr. Solen skinnede på alle de grønne blade. Ællingemoren med hele sin familie kom frem nede ved kanalen. »Plask!« så sprang hun i vandet. »Rap, rap!« sagde hun, og den ene ælling efter den anden sprang i. Vandet kom over deres hoveder, men de kom straks op igen og flød så dejligt på vandet. Benene bevægede sig af sig selv. Alle var ude i vandet. Selv den grimme, grå unge svømmede med.

»Nej, det er ingen kalkun,« sagde hun. »Se, hvor dejligt den bruger benene. Det er min egen unge. Faktisk er den rigtig køn, når man ser rigtigt på den. Rap, rap! Kom nu med mig, så skal jeg føre jer ud i verden og præsentere jer i andegården. Men hold jer altid nær ved mig, så ingen træder på jer, og pas på katten!«

Og så kom de ind i andegården. Der var en forfærdelig larm derinde, for der var to familier, som sloges om et ålehoved, og så flik katten det.

»Se, sådan er det her i verden,« sagde ællingemoren og slikkede sig om næbbet, for hun ville også have ålehovedet. »Brug nu benene,« sagde hun. »Skynd jer, og nej med halsen for den gamle and derhenne. Hun er den fineste af dem alle her. Hun er fra Spanien. Se, hun har en rød klud om benet. Det er den største udmærkelse, en and kan få. Det betyder så meget, at man her på gården ikke vil af med hende. Dyr og mennesker ved, hvem hun er. – Skynd jer, ikke benene indad! En pæn ælling sætter benene langt fra hinanden, ligesom mor og far. Bøj nu halsen og sig: Rap!«

Og det gjorde de. Men de andre ænder så på dem og sagde højt: »Se, nu skal vi have besøg af alle dem, som om vi ikke var nok. Og den ene ælling er grim! Ham kan vi ikke lide!« – og straks fløj en and hen og bed ham i nakken.

»Lad være,« sagde moren. »Han gør ikke noget.«

»Ja, men han er for stor og anderledes,« sagde anden som bed, »og så skal han drilles.«

»Det er kønne børn, du har!« sagde den gamle and med kluden om benet. »De er alle sammen kønne, undtagen den ene. Den er mislykket. Jeg ville ønske, du kunne lave den om.«

»Det går ikke, frue!« sagde ællingemoren. »Han er ikke køn, men han er en god and og svømmer lige så dejligt som de andre – ja, endnu bedre. Jeg tror, han vokser sig køn, eller at han med tiden bliver mindre. Han har ligget for længe i ægget, og så har han ikke fået den rigtige krop.« Og så pilledede hun ham i nakken. »Han er en andrik,« sagde hun, »og så gør det ikke så meget. Jeg tror, han får gode kræfter. Han skal nok klare sig.«

»De andre ællinger er nydelige,« sagde den gamle and. »Lad nu, som om I var hjemme, og hvis I finder et ålehoved, så kan I give mig det.«

Og så var de som hjemme.

Men den stakkels ælling, som så grim ud, blev bidt, skubbet og gjort grin med, både af ænderne og af hønsene. »Han er for stor!« sagde de alle sammen, og kalkunhanen, der troede, at han var kejser, pustede sig op og gik lige hen til ham, og så pludrede den og blev helt rød i hovedet. Den stakkels ælling vidste hverken, hvor den skulle stå eller gå. Den var ked af det, fordi den var så grim og blev gjort grin med i hele andegården.

Sådan gik den første dag, og siden blev det værre og værre. Den stakkels ælling blev jaget af dem alle sammen. Selv hans søskende var så onde imod ham, og de sagde altid: »Bare katten ville tage dig!« og moren sagde: »Gid du var langt borte!« Og ænderne bed ham, og hønsene huggede ham, og pige, som skulle fodre dyrene, sparkede ham med foden. Da løb og fløj han hen over hegnet. De små fugle i buskene blev forskrækkede. »Det er fordi, jeg er så grim,« tænkte ællingen og lukkede øjnene, men løb alligevel af sted. Så kom den ud, hvor vildænderne boede. Her lå den hele natten. Den var så træt og ked af det.

Om morgenens fløj vildænderne op, og de så på den nye kammerat. Hvad er du for en?« spurgte de, og ællingen drejede sig til alle sider og hilste så godt, den kunne.

»Du er bare så grim,« sagde vildænderne. »Men det kan være lige meget, hvis du bare ikke gifter dig med nogen i vores familie!« – Den stakkels! Han tænkte rigtignok ikke på at gifte sig. Han ville bare gerne ligge i sivene og drikke lidt vand.

Der lå han i to dage. Så kom der to vildgæs. Det var ikke længe siden, de var kommet ud af ægget, og derfor var de så hurtige.

»Hør kammerat!« sagde de. »Du er så grim, at jeg godt kan lide dig. Vil du med og være trækfugl? Tæt herved er der nogle søde vildgæs – alle sammen frækener, der siger »rap«. Du kan være heldig at finde lykken, så grim du er!«

»Pif, paf!« lød det, og begge vildgæs faldt døde ned i sivene, og vandet blev blodrødt. »Pif, paf!« lød det igen, og en masse vildgæs fløj op fra sivene. Så knaldede det igen. Der var stor jagt. Jægerne lå rundt omkring. Ja, nogle sad oppe i træerne, der strakte sig ud over sivene. Den blå røg gik ligesom skyer ind mellem de mørke træer og langt hen over vandet. Jagthundene kom. Den stakkels ælling blev forskrækket. Den drejede hovedet om for at få det under vingen. Lige i det samme stod en stor hund tæt ved den. Hundens tunge hang langt ud af halsen, og øjnene skinnede ondt. Han satte sit gab lige ned imod ællingen, viste de skarpe tænder – og så gik den igen uden at tage ællingen.

»Åh, gudskelov!« sukkede ællingen. »Jeg er så grim, at selv hunden ikke gider bide mig!«

Og så lå den helt stille, mens der lød skud på skud.

Først langt ud på dagen blev der stille, men den stakkels unge turde ikke rejse sig. Den ventede flere timer endnu, før den så sig om, og så skyndte den sig af sted, alt hvad den kunne. Den løb hen over markerne, men det blæste så hårdt, at den havde svært ved at komme af sted.

Om aftenen nåede ællingen hen til et fattigt, lille bondehus. Det var så dårligt bygget, at det ikke vidste, til hvilken side det ville falde, og så blev det stående. Blæsten susede omkring ællingen, så han måtte sætte sig på halen, og det blev værre og værre. Så opdagede han, at døren var blæst op, så han kunne smutte ind i stuen. Og det gjorde han.

Her boede en gammel kone med sin kat og sin høne. Katten kunne skyde ryg, og hønen havde små, lave ben. Derfor kaldte hun den Kykkelilavben. Den lagde mange æg, og konen holdt af den, som af sit eget barn.

Om morgenen mærkede man straks den fremmede ælling, og katten begyndte at spinde og hønen at klukke.

»Hvad er det?« sagde konen og så sig omkring. Men hun så ikke så godt, derfor troede hun, at ællingen var en fed and, der var gået forkert. »Det var jo en rar fangst,« sagde hun. »Nu kan jeg få andeæg, hvis ikke det er en andrik. Det må vi prøve!«

Og så blev ællingen taget på prøve i tre uger. Men der kom ingen æg. Og katten var herre i huset, og hønen var frue. Altid sagde de: »Vi og verden« for de troede, at de var halvdelen af verden – og den allerbedste del. Ællingen syntes, at man kunne have en anden mening, men det ville hønen ikke høre på.

»Kan du lægge æg?« spurgte hun.

»Nej!«

»Så skal du tie stille.«

Og katten sagde: »Kan du skyde ryg?«

»Nej!«

»Ja, så skal du ikke have en mening, når fornuftige folk taler!«

Og ællingen sad i hjørnet og var i dårligt humør. Så kom den til at tænke på den friske luft og solskinnet. Den fik sådan lyst til at flyde på vandet. Til sidst kunne den ikke tie stille. Den måtte sige det til hønen.

Hvad er der i vejen med dig?« spurgte hun. »Du har ingenting at lave. Læg æg eller spind, så går det over.«

»Men det er så dejligt at flyde på vandet!« sagde ællingen. »Det er så dejligt at få vandet over hovedet og dykke ned på bunden!«

»Du er blevet gal!« sagde hønen. »Spørg katten, om han holder af at flyde på vandet eller dykke! Han er den klogeste, jeg kender. Jeg vil ikke tale om mig selv. – Spørg selv den gamle kone. Klogere end hun er der ingen i verden. Tror du, hun har lyst til at flyde og få vand over hovedet?«

»I forstår mig ikke!« sagde ællingen.

»Hvis vi ikke forstår dig, hvem skulle så forstå dig? Du er vel ikke klogere end katten og konen, for ikke at nævne mig! Hold op med at klage, og tak din skaber for alt det gode, man har gjort for dig. Er du ikke kommet i en varm stue og er sammen med nogen, du kan lære noget af? Men du vrøvler, og det er ikke sjovt at være sammen med dig. Du kan stole på mig. Jeg vil dig det godt. Jeg siger nogle

ubehagelige ting til dig, og det skal man kende sine sande venner på.
Sørg nu bare for, at du lægger æg og lærer at spinde!«

»Jeg tror, at jeg vil gå ud i den store verden,« sagde ællingen.

»Ja, gør du det,« sagde hønen.

Og så gik ællingen. Den flød på vandet. Den dykkede. Men den blev overset, fordi den var så grim.

Nu blev det efterår. Bladene i skoven blev gule og brune. Blæsten tog fat i dem, så de dansede omkring, og oppe i luften så der koldt ud. Skyerne hang tunge med sne, og på et stakit stod ravnens og skreg:
»Av, av!« af bare kulde. Ja, man kunne rigtig fryse. Den stakkels ælling havde det rigtignok ikke godt.

En aften, da solen gik ned, kom en hel flok dejlige fugle ud af buskene. Ællingen havde aldrig set så smukke fugle. De var skinnende hvide med lange halse. Det var svaner. De kom med høje lyde, bredte deres smukke, lange vinger ud og fløj bort fra de kolde egne til varmere lande med åbne sører. De fløj så højt, så højt, og den grimme lille ælling fik det så underligt. Den drejede sig rundt i vandet ligesom et hjul, rakte halsen højt op i luften efter dem, kom med et skrig så højt, at den selv blev bange. Åh, den kunne ikke glemme de dejlige fugle, de lykkelige fugle. Så snart den ikke kunne se dem mere, dykkede den helt ned til bunden. Da den kom op igen, følte den en uro. Den vidste ikke, hvad fuglene hed, ikke hvor de fløj hen, men alligevel holdt den af dem, som den aldrig havde holdt af nogen. Den misundte dem slet ikke. Den kunne heller ikke finde på at ønske sig sådan en dejlighed. Den ville være glad, hvis bare ænderne ville være sammen med den – det stakkels, grimme dyr.

Og vinteren blev så kold. Ællingen måtte svømme rundt i vandet, så det ikke frøs til is. Men hver nat blev hullet, som den svømmede i, mindre og mindre. Det frøs, så det knagede. Ællingen måtte bruge benene, så vandet ikke blev lukket. Til sidst blev den træt, lå ganske stille og frøs så fast i isen.

Tidligt om morgen kom en mand. Han så den, gik ud og slog isen i stykker med sin træsko og bar den hjem til sin kone. Så kom der liv i den.

Børnene ville lege med den, men ællingen troede, at de ville gøre den ondt og løb i forskrækkelse lige op i mælcefadet, så mælken sprøjtede ud i stuen. Konen skreg og slog med hænderne, og så fløj den ned i smørret, og så ned i meltønden og op igen. Sikke den så ud! Konen skreg og slog efter den, og børnene løb ind i hinanden for at fange ællingen, og de lo og skreg. – Godt var det, at døren stod åben. Ællingen løb ud og ind imellem buskene i den nyfaldne sne. Der lå den længe.

Men det vil blive alt for sorgeligt at fortælle om al den ulykke, den måtte igennem i den hårde vinter. Den lå mellem sivene, da solen igen begyndte at skinne varmt. Fuglene sang – det var dejligt forår.

Da løftede den sine vinger. De var stærkere end før og bar den kraftigt af sted, og før den vidste af det, var den i en stor have, hvor æbletræerne blomstredে, hvor blomsterne duftede og hang på lange, grønne grene lige ned imod kanalerne. Åh, her var dejligt og forårsfriskt! Og lige foran kom tre dejlige, hvide svaner. De løftede vingerne og flød så let på vandet. Ællingen kendte de flotte dyr og følte sig trist.

»Jeg vil flyve hen til dem, de kongelige fugle, og de vil hugge mig ihjel, fordi jeg, der er så grim, tør nærme mig dem. Men det er lige meget. Det er bedre at blive dræbt af dem end at blive nappet af ænderne, hugget af hønsene, sparket af pige, der passer hønsegården, og have det ondt om vinteren!« Og den fløj ud i vandet og svømmede hen til de smukke svaner. De så den, løftede deres vinger og svømmede hen imod den. »Dræb mig bare!« sagde det stakkels dyr og bøjede sit hoved ned mod vandet og ventede døden – men hvad så den i det klare vand? Den så sit eget spejlbillede, men den var ikke længere en gråsort, grim fugl. Den var en svane.

Det gør ikke noget at være født i andegården, når man har ligget i et svaneæg!

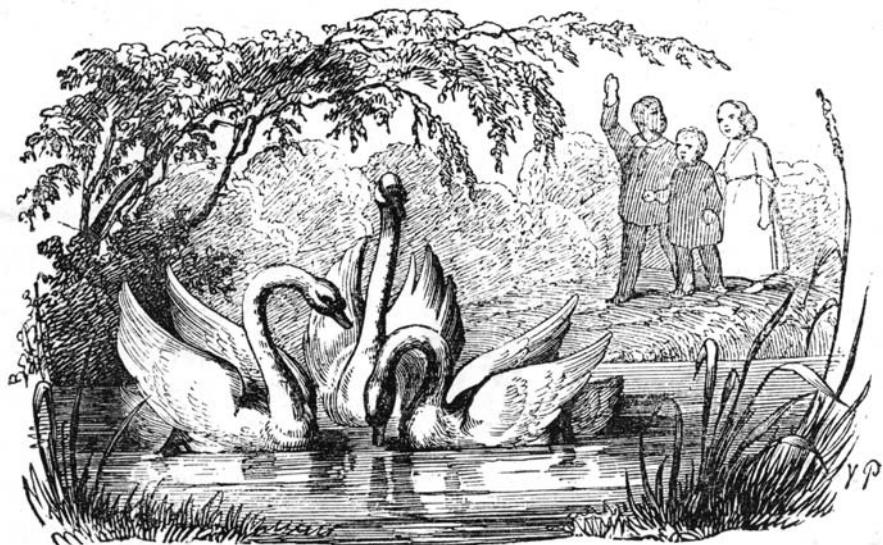
Den følte sig meget glad over al sin ulykke, for nu satte den stor pris på sin lykke og på al den dejlighed, der mødte den. – Og de store svaner svømmede rundt omkring den og strøg den med næbet.

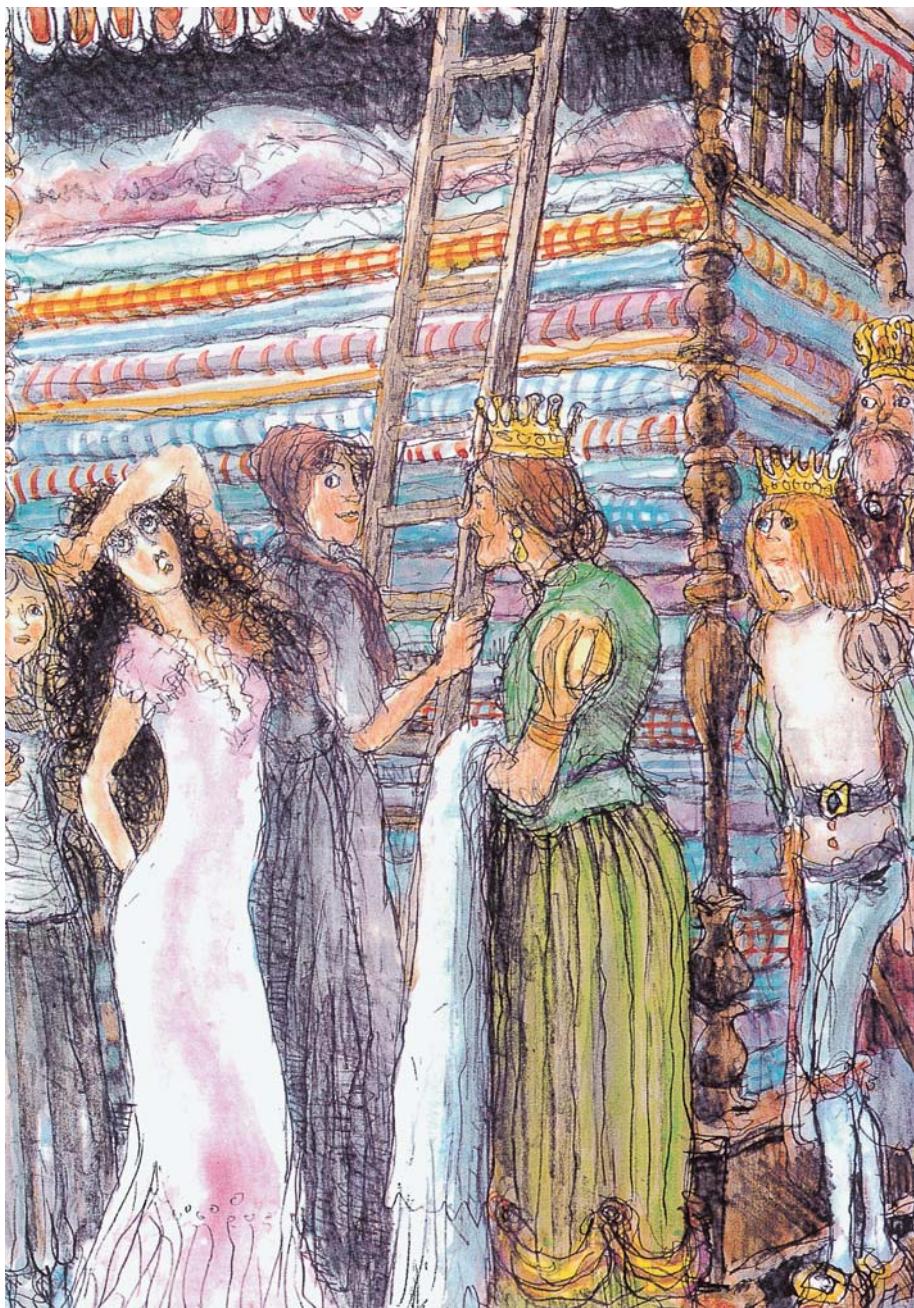
I haven kom der nogle små børn. De kastede brød og korn ud i vandet, og den mindste råbte:

»Der er en ny!« og de andre klappede i hænderne og dansede rundt, løb efter far og mor, og der blev kastet brød og kage i vandet, og alle sagde de: »Den nye er den smukkest! Så ung og så dejlig!« Og de gamle svaner bøjede halsen for den.

Da følte den sig usikker og stak hovedet om bag vingerne. Den var alt for lykkelig, men slet ikke stolt, for et godt hjerte bliver aldrig stolt. Den tænkte på, hvordan den havde været forfulgt og var blevet drillet, og nu hørte den alle sige, at den var den dejligste af alle fugle. Og grene med blomster bøjede sig lige ned i vandet til den, og solen

skinnede så varmt og så godt. Den løftede vingerne, hævede sin slanke hals, og af hjertet jublede den: »Så meget lykke drømte jeg ikke om, da jeg var den grimme ælling!«

Prinsessen på ærten

Der var engang en prins. Han ville have sig en prinsesse, men det skulle være en rigtig prinsesse. Så rejste han hele verden rundt for at finde sådan en. Men alle steder var der noget i vejen. Prinsesser var der nok af, men han var ikke sikker på, om det var rigtige prinsesser. Altid var der noget, som ikke var helt rigtigt. Så kom han hjem igen og var så ked af det, for han ville så gerne have en rigtig prinsesse.

En aften blev det et frygteligt vejr. Det lynede og tordnede. Regnen skyllede ned, det var helt forfærdeligt! Så bankede det på byens port, og den gamle konge gik hen for at lukke op.

Det var en prinsesse, som stod udenfor. Men Gud, hvor hun så ud efter regnen og det frygtelige vejr! Vandet løb ned ad hendes hår og hendes tøj. Det løb ind af næsen på skoen og ud af hælen, og så sagde hun, at hun var en rigtig prinsesse.

»Ja, det skal vi nok finde ud af!« tænkte den gamle dronning, men hun sagde ikke noget. Hun gik ind i soveværelset, tog alt sengetøjet af og lagde en ært på bunden af sengen. Så tog hun tyve madrasser og lagde dem på ærten. Så lagde hun tyve dyner oven på madrasserne.

Dér skulle prinsessen nu ligge om natten.

Om morgenen spurgte de hende, hvordan hun havde sovet.

»Åh, forfærdelig dårligt!« sagde prinsessen. »Jeg har næsten ikke lukket mine øjne hele natten! Gud ved, hvad der har været i sengen? Jeg har ligget på noget hårdt, så jeg er helt brun og blå over hele kroppen! Det er helt forfærdeligt!«

Så kunne de se, at det var en riktig prinsesse, fordi hun havde mærket ærten gennem de tyve madrasser og de tyve dyner. Så følsom kunne kun en riktig prinsesse være.

Så giftede prinsen sig med hende, for nu vidste han, at han havde en riktig prinsesse. Og ærten kom på museum, hvor man kan se den, hvis ingen har taget den!

Se, det var en riktig historie!

Fyrtøjet

Der kom en soldat marcherende hen ad landevejen. En, to! En to!
Han havde sin rygsæk på ryggen og en sabel ved siden, for han havde
været i krig, og nu skulle han hjem. Så mødte han en gammel heks på
landevejen. Hun var så ækel, og hendes underlæbe hang lige ned på
brystet. Hun sagde: »God aften, soldat! Du har en pæn sabel og en
stor rygsæk. Du er en rigtig soldat! Nu skal du få så mange penge, du
vil have!»

»Tak skal du have, din gamle heks!« sagde soldaten.

»Kan du se det store træ?« sagde heksen og pegede på det træ, der
stod ved siden af dem. »Det er hult indeni. Du skal krybe op i toppen.
Så ser du et hul, som du kan kravle ned i, og så kommer du langt ned
i træet! Jeg skal binde et reb om dig, så jeg kan hejse dig op igen, når
du råber på mig!»

»Hvad skal jeg lave nede i træet?« spurgte soldaten.

»Hente penge!« sagde heksen. »Når du kommer ned på bunden af
træet, så er du i en stor gang. Der er helt lyst, for der brænder over
hundrede lamper. Så ser du tre døre. Du kan lukke dem op, noglen
sidder i. Når du går ind i det første værelse, ser du midt på gulvet en
stor kiste. Oven på den sidder en hund. Han har øjne så store som
tekopper, men det skal du ikke tænke på. Jeg giver dig mit blåternede
forklæde. Det kan du lægge på gulvet. Gå så hen og tag hunden, sæt
ham på forklædet, luk kisten op og tag lige så mange penge, du vil. De
er alle sammen af kobber. Men hvis du hellere vil have sølv, skal du gå
ind i det næste værelse. Der sidder en hund, der har øjne så store som

møllehjul. Men det skal du ikke tænke på. Sæt ham på mit forklæde og tag pengene! Men hvis du vil have guld, kan du også få det. Du kan få så meget, du kan bære, når du går ind i det tredje værelse. Hunden, der sidder på pengekisten, har to øjne, og hvert øje er så stort som Rundetårn. Det er en rigtig hund, kan du tro! Men det skal du ikke tænke på! Sæt ham bare på mit forklæde, så gør han ikke noget, og tag så meget guld af kisten, som du vil!»

»Det var ikke så dårligt!« sagde soldaten. »Men hvad skal jeg give dig, din gamle heks? For noget vil du vel have.«

»Nej,« sagde heksen, »ikke en eneste krone vil jeg have! Du skal bare tage et gammelt fyrtøj med op, som min bedstemor glemte, da hun sidst var dernede!«

»Nå! Giv mig rebet om livet,« sagde soldaten.

»Her er rebet,« sagde heksen. »Og her er mit blåternede forklæde.«

Så kravlede soldaten op i træet og ned i hullet, og nu stod han, som heksen sagde, nede i den store gang, hvor mange hundrede lamper brændte.

Nu lukkede han den første dør op. Uh! Der sad hunden med øjne så store som tekopper og kiggede på ham.

»Du er en pæn fyr,« sagde soldaten, satte ham på heksens forklæde og tog så mange kobberpenge, han kunne have i sin lomme. Så lukkede han kisten, satte hunden op igen og gik ind i det andet værelse. Uha! Der sad hunden med øjne så store som møllehjul.

»Du skal ikke se så meget på mig,« sagde soldaten. »Du kan få ondt i øjnene!« Og så satte han hunden på heksens forklæde. Men da han så de mange sølvpenge i kisten, smed han alle de kobberpenge, han

havde, væk, og fyldte lommen og sin rygsæk med sølvpenge. Nu gik han ind i det tredje værelse. Nej, hvor var det ækelt! Hunden derinde havde to øjne så store som Rundetårn, og de rullede rundt i hovedet ligesom hjul.

»Godaften!« sagde soldaten og hilste høfligt, for sådan en hund havde han aldrig set før. Men da han nu så lidt på ham, tænkte han, at det var nok, og så løftede han hunden ned på gulvet, åbnede kisten, og Gud! Der var så meget guld, at han kunne købe hele København og alle sukkergrise, tinsoldater og gyngeheste i hele verden. Jo, det var rigtignok penge! Nu kastede soldaten alle de sølvpenge, han havde i sine lommer og sin rygsæk, væk, og tog guld i stedet. Ja, alle lommer, rygsækken, kasketten og støvlerne blev fyldt, så han næsten ikke kunne gå. Nu havde han penge! Hunden satte han op på kisten, smækkede døren i og råbte så op gennem træet:

»Hejs mig nu op, gamle heks!«

»Har du fyrtøjet med?« spurgte heksen.

»Det er rigtigt« sagde soldaten. »Det havde jeg helt glemt.« Og så gik han hen og tog det. Heksen hejste ham op, og så stod han igen på landevejen med lommer, støvler, rygsæk og kasket fulde af penge.

»Hvad vil du med det fyrtøj?« spurgte soldaten.

»Det siger jeg ikke,« sagde heksen. »Nu har du fået penge. Giv mig så fyrtøjet.«

»Snik snak!« sagde soldaten. »Vil du straks sige mig, hvad du vil med det, eller jeg trækker min sabel og hugger dit hoved af!«

»Nej,« sagde heksen.

Så huggede soldaten hovedet af hende. Der lå hun! Han bandt alle

sine penge ind i hendes forklæde, tog det på ryggen, puttede fyrtøjet i lommen og gik ind til byen.

Det var en dejlig by. Han tog ind på det dejligste værtshus og forlangte de allerbedste værelser og mad, som han holdt af. For nu var han rig og havde mange penge.

Tjeneren, som skulle pudse hans støvler, syntes rigtignok, det var nogle mærkelige gamle støvler, sådan en rig mand havde, men han havde endnu ikke købt nogle nye. Næste dag fik han nye støvler og tøj, som var pænt. Nu var soldaten blevet en fin herre, og folk fortalte ham om alle de fine steder i byen og om deres konge, og hvor dejlig en prinsesse hans datter var.

»Hvor kan man se hende?« spurgte soldaten.

»Man kan ikke se hende,« sagde de alle sammen. »Hun bor i et stort kobberslot med mange mure og tårne omkring. Kun kongen må gå ind til hende, fordi det er blevet spået, at hun skal blive gift med en helt almindelig soldat, og det kan kongen ikke lide!«

»Hende vil jeg gerne se,« tænkte soldaten, men det kunne han ikke få lov til.

Nu levede han godt. Han gik i teateret, kørte i Kongens Have og gav de fattige en masse penge, og det var smukt gjort! Han vidste fra gamle dage, hvor hårdt det var ikke at eje en krone. Han var nu rig, havde pænt tøj og fik mange venner, der alle sagde, han var en rar person, en rigtig herre, og det kunne soldaten godt lide. Men da han hver dag brugte penge, og ingen penge fik tilbage, så havde han til sidst ikke mere end tyve kroner. Så måtte han flytte fra de smukke værelser, hvor han havde boet og op på et lille bitte værelse, helt oppe under taget. Han måtte selv børste sine støvler og sy dem med en stoppenål, og ingen af hans venner besøgte ham, for der var så mange trapper at gå op ad.

Det var en mørk aften. Han kunne ikke købe et lys, men så huskede han, at der lå et lille lys i det fyrtøj, han havde taget i det hule træ, hvor heksen havde hjulpet ham ned. Han tog fyrtøjet og lyset frem, men lige da han tændte fyrtøjet, sprang døren op. Hunden, der havde øjne så store som tekopper, og som han havde set nede under træet, stod foran ham og sagde: »Hvad ønsker min herre?«

»Hvad for noget!« sagde soldaten. »Det var et sjovt fyrtøj. Jeg kan få, hvad jeg vil have. Skaf mig nogle penge,« sagde han til hunden, og så

var den væk! Straks var den der igen og holdt en stor pose fuld af penge i sin mund.

Nu vidste soldaten, hvad det var for et dejligt fyrtøj! Tændte han det en gang, kom hunden, der sad på kisten med kobberpenge. Tændte han det to gange, kom den, som havde sølvpenge. Og tændte han det tre gange, kom den, der havde guld. Nu flyttede soldaten ned i de smukke værelser igen, fik det gode tøj på, og straks kendte alle vennerne ham, og de holdt så meget af ham.

Så tænkte han: Det er mærkeligt, at man ikke kan få den prinsesse at se. Hun er så dejlig, siger de alle sammen. Men hvad hjælper det, når hun altid skal sidde inde i det store kobberslot med de mange tårne. Kan jeg ikke få hende at se? Hvor er mit fyrtøj? Og så tændte han det, og straks kom hunden med øjne så store som tekopper.

»Det er rigtignok midt om natten,« sagde soldaten. »Men jeg vil så gerne se prinsessen, bare et lille øjeblik!«

Hunden var straks ude af døren, og før soldaten nåede at tænke, var hunden der igen med prinsessen. Hun sad ogsov på hundens ryg og var så dejlig, at alle kunne se, det var en rigtig prinsesse. Soldaten kunne ikke lade være, han måtte kysse hende, for han var en rigtig soldat.

Hunden løb så tilbage igen med prinsessen, men da det blev morgen, og kongen og dronningen hældte te op, sagde prinsessen, at hun havde drømt en underlig drøm i nat om en hund og en soldat. Hun havde redet på hunden, og soldaten havde kysset hende.

»Det var en interessant historie,« sagde dronningen.

Nu skulle en af de gamle hofdamer sidde ved prinsessens seng næste

nat for at se, om det var en rigtig drøm, eller hvad det kunne være.

Soldaten ville så gerne se den dejlige prinsesse igen, og så kom hunden om natten, tog hende og løb alt, hvad den kunne. Men den gamle hofdame tog støvler på og løb lige så stærkt bagefter. Da hun så, at de forsvandt ind i et stort hus, tænkte hun: Nu ved jeg, hvor det er. Og så tegnede hun et stort kryds på porten med et stykke kridt. Så gik hun hjem og lagde sig, og hunden kom også igen med prinsessen. Men da hunden så, at der var tegnet et kryds på porten, hvor soldaten boede, tog den også et stykke kridt og tegnede kryds på alle portene i hele byen. Og det var klogt gjort, for nu kunne hofdamen ikke finde den rigtige port, når der var kryds på dem alle sammen.

Tidligt om morgen kom kongen og dronningen, den gamle hofdame og alle officererne for at se, hvor det var, prinsessen havde været.

»Det er dér!« sagde kongen, da han så den første port med et kryds på.

»Nej, det er dér, min søde mand!« sagde dronningen, der så den anden port med kryds på.

»Men dér er et, og dér er et,« sagde de alle sammen. Alle steder var der kryds på portene. Så kunne de se, at der ikke var nogen grund til at søge videre.

Men dronningen var en meget klog kone, der kunne mere end at køre i karet. Hun tog sin store guldsaks, klippede et stykke stof i stykker og syede så en pæn lille pose. Den fyldte hun med små, fine korn og bandt den på ryggen af prinsessen. Da det var gjort, klippede hun et lille hul i posen, så korntet kunne falde hele vejen, hvor prinsessen kom.

Om natten kom hunden igen, tog prinsessen på sin ryg og løb med hende hen til soldaten, der holdt så meget af hende. Han ville så gerne have været en prins, så han kunne få hende til kone.

Hunden mærkede ikke, hvordan korntet faldt helt henne fra slottet og hen til soldatens vindue, hvor den løb op ad muren med prinsessen. Om morgenens så kongen og dronningen, hvor deres datter havde været henne, og så tog de soldaten og satte ham i fængsel.

Dér sad han. Uh, hvor var der mørkt og kedeligt, og så sagde de til ham: »I morgen skal du hænges.« Det var ikke sjovt at høre, og fyrtøjet havde han glemt hjemme på værtshuset. Om morgenens kunne han fra det lille vindue se folk skynde sig ud af byen for at se ham blive hængt. Han hørte trommerne og så soldaterne marchere. Alle mennesker løb af sted. Der var også en skomagerdreng. Han løb så hurtigt, at hans ene sko fløj af og lige hen mod muren, hvor soldaten sad og kiggede ud.

»Hej, skomagerdreng! Du skal ikke have så travlt,« sagde soldaten til

ham. »Der sker ikke noget, før jeg kommer. Men vil du ikke løbe hen, hvor jeg har boet og hente mit fyrtøj, så skal du få tyve kroner, men du skal skynde dig!« Skomagerdrengen ville gerne have tyve kroner, og han løb hen efter fyrtøjet, gav soldaten det, og – ja, nu skal du høre!

Uden for byen var der en stor galge, og rundt om stod soldaterne og mange hundrede tusinde mennesker. Kongen og dronningen sad på en dejlig trone lige over for dommerne. Soldaten stod allerede oppe på stigen. Men da de ville lægge rebet om halsen på ham, sagde han, at man altid fik et sidste ønske opfyldt, før man fik sin straf. Han ville så gerne ryge en pibe tobak. Det var den sidste pibe, han fik i denne verden.

Det ville kongen ikke sige nej til, og så tog soldaten sit fyrtøj og tændte det. En, to, tre! Dér stod alle hundene: den med øjne så store som tekopper, den med øjne som møllehjul, og den der havde øjne så store som Rundetårn!

»Hjælp mig nu, så jeg ikke bliver hængt!« sagde soldaten, og så løb hundene hen til dommerne, tog én i benene og én i næsen og kastede dem mange meter op i luften, så de faldt ned og gik helt i stykker.

»Jeg vil ikke!« sagde kongen, men den største hund tog både ham og dronningen og kastede dem op i luften efter alle de andre. Så blev soldaterne bange, og alle folk råbte: »Lille soldat, du skal være vores konge og have den dejlige prinsesse!«

Så satte de soldaten i kongens karet, og alle tre hunde dansede foran og råbte: »Hurra!« Og soldaterne præsenterede gevær. Prinsessen kom ud af kobberslottet og blev dronning, og det kunne hun godt lide! Brylluppet varede i otte dage, og hundene sad med ved bordet og gjorde store øjne.

Nattergalen

I Kina, ved du godt, er kejseren en kineser, og alle de, han har omkring sig, er kinesere. Det er nu mange år siden, og derfor er det værd at høre historien, før man glemmer den.

Kejserens slot var det flotteste i hele verden. Det var lavet af fint porcelæn og mange penge værd. Man måtte passe meget på, når man rørte ved det. I haven så man de dejligste blomster, og ved de allersmukkeste var der bundet sølvklokker, der ringede, for at man ikke skulle gå forbi uden at lægge mærke til blomsterne. Ja, alting var så gennemtænkt i kejserens have, og den var så stor, at gartneren ikke vidste, hvor den endte. Blev man ved med at gå, kom man til den dejligste skov med høje træer og dybe sører. Skoven gik lige ned til havet, der var blåt og dybt. Store skibe kunne sejle lige ind under grenene, og i disse grene boede der en nattergal, der sang så smukt, at selv den fattige fisker, der havde så meget andet at lave, lå stille og lyttede, når han om natten var ude for at trække fiskegarnet op. »Gud, hvor det er kønt!« sagde han. Men så måtte han passe sine ting og glemte fuglen. Næste nat, når den sang igen, og fiskeren kom derud, sagde han det samme: »Gud, hvor det er kønt!«

Fra alle verdens lande kom der rejsende til kejserens by, og de beundrede byen, slottet og haven. Men når de hørte nattergalen, sagde de alle sammen: »Den er det bedste!«

Og de rejsende fortalte om det, når de kom hjem, og de kluge skrev mange bøger om byen, slottet og haven, men nattergalen glemte de ikke. Den var det vigtigste. Og de, som kunne digte, skrev de dejligste

digte, alle sammen om nattergalen i skoven ved den dybe sø.

De bøger kom verden rundt, og nogle kom også engang til kejseren. Han sad i sin guldstol og læste og læste. Hvert øjeblik nikkede han med hovedet, for det glædede ham at høre de smukke beskrivelser af byen, slottet og haven. »Men nattergalen er det allerbedste!« stod der skrevet.

»Hvad for noget!« sagde kejseren. »Nattergalen! Den kender jeg ikke! Er der sådan en fugl i mit kejserrige, og så i min have? Det har jeg aldrig hørt. Sådan noget skal man læse om!«

Og så kaldte han på sin tjener. Han var så fin, at når nogen, der var under ham, talte til ham eller spurgte om noget, så svarede han ikke andet end »P!« Og det betyder ikke noget.

»Der er en mærklig fugl, som kaldes en nattergal,« sagde kejseren. »Man siger, at den er det allerbedste i mit store rige. Hvorfor har man aldrig fortalt mig om den?«

»Jeg har aldrig før hørt om den,« sagde tjeneren. »Den er aldrig blevet præsenteret for hoffet.«

»Jeg vil have, at den skal komme her i aften og synge for mig,« sagde kejseren. »Alle mennesker i hele verden ved, hvad jeg har, og selv ved jeg det ikke!«

»Jeg har aldrig før hørt om den,« sagde tjeneren. »Jeg skal lede efter den, og jeg skal finde den.«

Men hvor var den? Tjeneren løb op og ned ad alle trapper, gennem sale og gange. Ingen af alle dem, han mødte, havde hørt om nattergalen, og tjeneren løb tilbage til kejseren og sagde, at det måtte være en historie skrevet af dem, der skrev bøger. »Kejseren skal ikke tro på, hvad der bliver skrevet. Det er ren fantasi.«

Men den bog, jeg har læst det i,« sagde kejseren, »er sendt til mig af den store kejser i Japan, og så må det være sandt. Jeg vil høre nattergalen. Den skal være her i aften. Jeg har stor sympati for den. Og kommer den ikke, så skal hele hoffet bankes på maven, når det har spist aftensmad!«

»Tsing-pe!« sagde tjeneren og løb igen op og ned ad alle trapper og gennem alle sale og gange. Og det halve hof løb med, for de ville ikke så gerne bankes på maven. Alle spurgte efter den mærkelige nattergal,

som hele verden kendte, og som ingen ved hoffet vidste noget om.

Endelig mødte de en lille, fattig pige i køkkenet. Hun sagde: »Oh Gud, nattergalen! Den kender jeg godt. Ja, den kan synge! Hver aften har jeg fået lov til at tage lidt madrester fra bordet med hjem til min stakkels syge mor. Hun bor nede ved stranden, og når jeg så går tilbage, er træt og hviler mig i skoven, så hører jeg nattergalen synge. Jeg får tårer i øjnene, når jeg hører den. Det er ligesom når min mor kysser mig.«

»Lille kokkepige,« sagde tjeneren. »Jeg skal give dig fast arbejde i køkkenet og lov til at se kejseren spise, hvis du kan føre os hen til nattergalen. For kejseren vil have, at den skal komme i aften.«

Og så gik de alle sammen ud i skoven, hvor nattergalen plejede at synge.

Det halve hof var med. Mens de gik, begyndte en ko at brøle.

»Oh!« sagde en tjener. »Nu har vi den! Der er en mærkelig kraft i sådan et lille dyr. Jeg har helt sikkert hørt den før.«

»Nej, det er frøerne, som brøler,« sagde den lille kokkepige. »Vi er langt fra stedet.«

Frøerne kvækkede nu i søen.

»Dejligt,« sagde den kinesiske slotspræst. »Nu hører jeg hende. Det er ligesom små kirkeklokker.«

»Nej, det er frøerne,« sagde den lille kokkepige. »Men nu tror jeg snart, vi hører den.«

Så begyndte nattergalen at synge.

»Det er den!« sagde den lille pige. »Hør, hør! Og der sidder den.« Og så pegede hun på en lille grå fugl oppe i grenene.

»Er det rigtigt?« sagde tjeneren. »Sådan havde jeg aldrig forestillet mig den. Den ser så almindelig ud. Den har vist mistet sine farver ved at se så mange fine mennesker.»

»Lille nattergal,« råbte den lille kokkepige højt. »Vores kejser vil så gerne have, at du synger for ham.»

»Med største glæde,« sagde nattergalen, og så sang den så smukt.

»Det er ligesom glasklokker,« sagde tjeneren. »Og se den lille hals. Den bevæger sig. Det er mærkeligt, at vi aldrig har hørt den før. Den vil blive en stor succes ved hoffet.»

»Skal jeg synge en gang mere for kejseren?« spurgte nattergalen. Den troede, at kejseren var med.

»Min vidunderlige lille nattergal,« sagde tjeneren. »Jeg har den store glæde at invitere dig til fest i aften, hvor du vil glæde kejseren med din charmerende sang.»

»Den lyder bedst i det grønne,« sagde nattergalen, men den fulgte gerne med, da den hørte, at kejseren ønskede det.

På slottet var der rigtig gjort rent. Vægge og gulve, der var af porcelæn, skinnede, og der var mange tusinde guldlamper. De dejligste blomster, som kunne ringe, var stillet op i gangene. Folk løb frem og tilbage, men så ringede alle klokkerne, så man ikke kunne høre noget.

Midt inde i den store sal, hvor kejseren sad, var der stillet en guldpind, og på den skulle nattergalen sidde. Hele hoffet var der, og den lille kokkepige havde fået lov til atstå bag ved døren, fordi hun nu var blevet en rigtig kokkepige. Alle havde deres fineste tøj på, og alle så de på den lille grå fugl, som kejseren nikkede til.

Og nattergalen sang så dejligt, at kejseren fik tårer i øjnene. Tårerne trillede ned ad kinderne på ham, og så sang nattergalen endnu smukkere. Det gik lige til hjertet. Kejseren var så glad, og han sagde, at nattergalen skulle have hans guldsko at bære om halsen. Men nattergalen sagde nej tak. Den havde allerede fået løn nok.

»Jeg har set tårer i øjnene på kejseren. Det er den største skat. En kejsers tårer har en stor magt. Gud ved, at jeg har fået min løn.« Og så sang den igen med sin søde, dejlige stemme.

»Det er det dejligste og mest charmerende, jeg har hørt,« sagde damerne rundt omkring, og så tog de vand i munden for at lyde som en nattergal, når nogen talte til dem. Ja, de øverste tjenere og tjenestepiger meddelte, at de også var tilfredse, og det betyder meget, for de er de sværeste at gøre tilfredse. Jo, nattergalen gjorde rigtignok lykke!

Den skulle nu blive ved hoffet, have sit eget bur og frihed til at gå ud to gange om dagen og én gang om natten. Den fik tolv tjenere. De havde alle en snor om benet på nattergalen og holdt godt fast. Der var ingen fornøjelse ved den tur.

Hele byen talte om den mærkelige fugl. Hvis to mødte hinanden, så sagde den ene ikke andet end: »Nat,« og den anden sagde »gal«, og så sukkede de og forstod hinanden. Ja, elleve børn blev opkaldt efter den, men ingen af dem kunne synge.

En dag kom en stor pakke til kejseren. Udenpå stod der: Nattergal.

»Der har vi nu en ny bog om vores berømte fugl,« sagde kejseren. Men det var ikke en bog. Det var noget kunstigt, der lå i en æske: en kunstig nattergal, der skulle ligne den levende. Den var pyntet med

diamanter og andre dyre ædelstene. Så snart man trak kunstfuglen op, kunne den synge en af de melodier, som den rigtige nattergal sang. Så gik halen op og ned og skinnede af sølv og guld. Om halsen hang et lille bånd, og på det stod der: »Kejseren af Japans nattergal er intet imod kejseren af Kinas.»

»Det er dejligt,« sagde de alle sammen, og den, som havde afleveret den kunstige fugl, fik straks titlen »overkejserlig nattergalebringer».

»Nu skal de synge sammen. Det vil blive en smuk duet!«

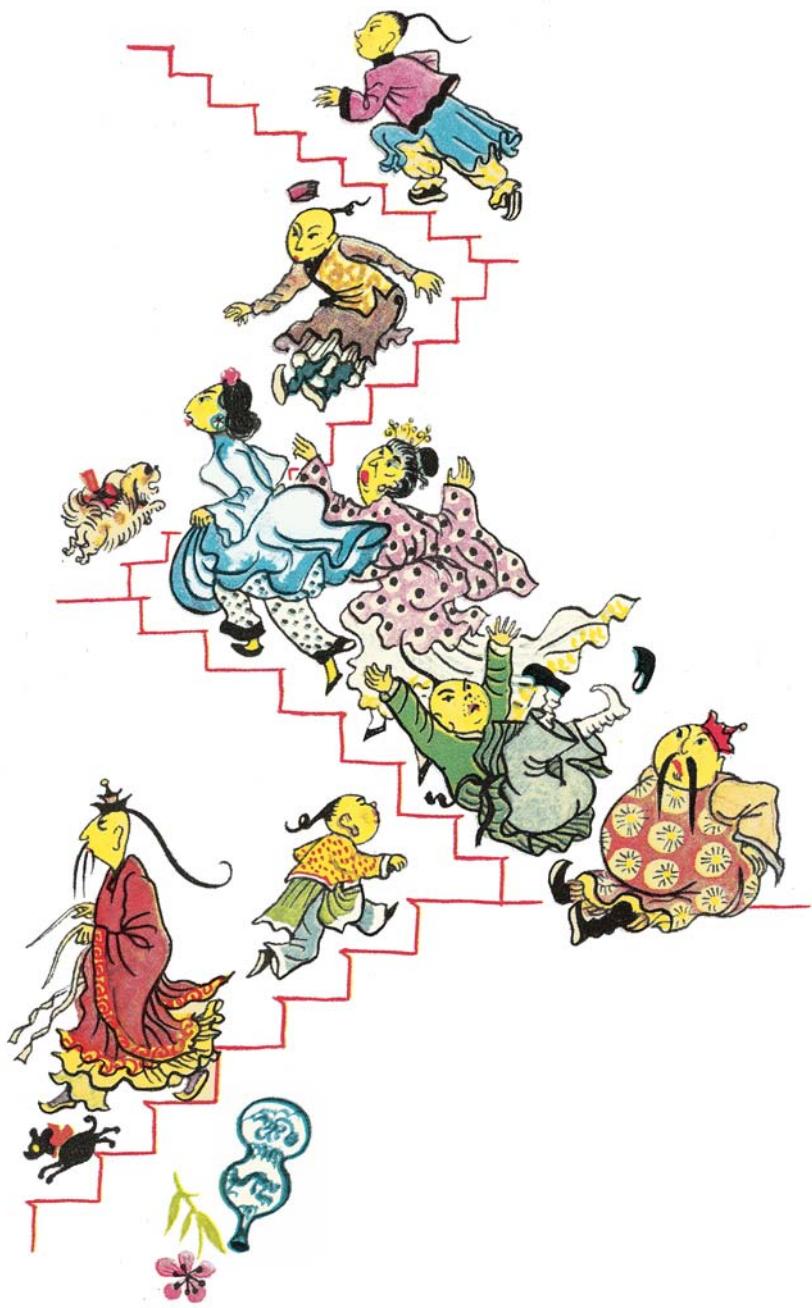
Og så skulle de synge sammen, men det gik ikke så godt, for den rigtige nattergal sang på sin egen måde, og kunstfuglen sang mekanisk.

»Den gør ikke noget forkert,« sagde spillemesteren. »Den synger i takt, sådan som jeg har lært det.

Så skulle kunstfuglen synge alene. Den gjorde folk lige så glade som den rigtige nattergal, og så var den også meget smukkere at se på. Den skinnede som halskæder og armbånd.

Treogtredive gange sang den det samme stykke, og den var alligevel ikke træt. Folk ville gerne høre den forfra igen, men kejseren mente, at nu skulle den levende nattergal også syne lidt. Men hvor var den? Ingen havde set, at den var fløjet ud ad det åbne vindue, væk til sin grønne skov.

»Hvad er det for noget!« sagde kejseren. Og alle hoffolkene skældte ud og mente, at nattergalen var et meget utaknemmeligt dyr. »Den bedste fugl har vi,« sagde de, og så måtte kunstfuglen synge igen, og det var den fireogtredive gang, de fik det samme stykke. Men de kunne det ikke helt endnu, for det var så svært. Spillemesteren roste

fuglen meget. Ja, han sagde, at den var bedre end den rigtige nattergal, ikke bare i tøjet og med de mange dejlige diamanter, men også indeni.

»Forstår I allesammen! Hos den rigtige nattergal kan man aldrig vide, hvad der vil komme, men hos kunstfuglen er alt bestemt. Sådan er det og ikke anderledes. Man kan forklare det. Man kan lukke den op og vise folk, hvordan hjulene sidder, og hvordan det ene hjul følger det andet.«

»Det er lige mine tanker,« sagde de alle sammen, og spillemesteren fik lov til at vise fuglen frem for folket næste søndag. De skulle også høre den synge, sagde kejseren. Og de hørte den, og de blev så glade, som om de havde drukket sig i godt humør i te, for det er rigtig kinesisk. Og alle sagde »Oh!« og stak pegefingeren i vejret, og så nikkede de. Men de fattige fiskere, som havde hørt den rigtige nattergal, sagde: »Det lyder smukt. Det ligner også, men der mangler noget, jeg ved ikke hvad!«

Den rigtige nattergal blev sendt ud af landet.

Kunstfuglen havde sin plads på en pude tæt ved kejserens seng. Alle de gaver, den havde fået, guld og ædelstene, lå rundt omkring den, og den var blevet til

»kejserlig natbordssanger.« Den sad til venstre for kejseren, og kejseren syntes, at den side, hvor hjertet sidder, var finest, og hjertet sidder til venstre også på en kejser. Og spillemesteren skrev femogtyve bøger om kunstfuglen. De var så kluge og så lange og med de allersværeste kinesiske ord, og alle folk sagde, at de havde læst og forstået dem, for ellers havde de været dumme og var blevet banket på maven.

Sådan gik et helt år. Kejseren, hoffet og alle de andre kinesere kunne hvert lille kluk i kunstfuglens sang udenad. Derfor syntes de allerbedst om den. De kunne selv synge med, og det gjorde de. Gadedrengene sang »zizizi! klukklukkluk!« og kejseren sang det – Jo, det var dejligt.

Men en aften, mens kunstfuglen sang, og kejseren lå i sin seng og hørte på den, sagde det »svup!« inden i fuglen. Noget gik i stykker, og alle hjulene kørte rundt, og så stoppede musikken.

Kejseren sprang straks ud af sengen og kaldte på sin læge, men hvad kunne han gøre? Så hentede de urmageren, og efter megen snak og mange undersøgelser kom fuglen i orden. Men han sagde, at den kun måtte bruges lidt, for hjulene var så gamle, og man kunne ikke sætte nye i, så musikken kunne spille. Det var en stor sorg. Kun én gang om året måtte kunstfuglen synge. Men så holdt spillemesteren en lille tale med de svære ord og sagde, at det var lige så godt som før, og så var det lige så godt som før.

Nu var fem år gået, og hele landet fik en meget stor sorg, for de holdt alle sammen af deres kejser. Nu var han syg og kunne ikke leve længere, sagde man. En ny kejser var allerede valgt, og folk stod ude på gaden og spurgte tjeneren, hvordan det gik med deres kejser.

»P!« sagde han og rystede på hovedet.

Kold og bleg lå kejseren i sin store, flotte seng. Hele hoffet troede, han var død, og alle løb hen for at hilse på den nye kejser. Tjenerne løb ud for at snakke om det, og nogle piger havde stort kaffeselskab. Rundt om i alle sale og gange var der lagt tæpper, for at man ikke skulle kunne høre nogen gå, og derfor var der så stille, så stille. Men kejseren var ikke død. Stiv og bleg lå han i den fine seng med tunge

guldsnore. Højt oppe stod et vindue åbent, og månen skinnede ind på kejseren og kunstfuglen.

Den stakkels kejser kunne næsten ikke trække vejret. Det var ligesom om, der sad noget på hans bryst. Han åbnede øjnene, og da så han, at det var døden, der sad på hans bryst og havde taget hans guldkrone på. I den ene hånd holdt han kejserens guldsabel, i den anden hans smukke flag. Og rundt om i sengen kom underlige hoveder frem. Nogle var grimme, andre venlige. Det var alle kejserens onde og gode gerninger, der så på ham, nu da døden sad på hans hjerte:

»Husker du det?« hviskede den ene efter den anden. »Husker du det?« Og så fortalte de ham så meget, at han fik sved på panden.

»Det har jeg aldrig vidst,« sagde kejseren. »Musik, musik! Den store kinesiske tromme!« råbte han, »så jeg ikke kan høre alt det, de siger.«

Og de fortsatte, og døden nikkede til alt, hvad der blev sagt.

»Musik, musik!« skreg kejseren. »Du lille, dejlige guldfugl! Syng nu, syng! Jeg har givet dig guld og andre dyre ting. Jeg har hængt min guldsko om din hals. Syng nu, syng!«

Men fuglen stod stille. Der var ingen til at trække den op, og så sang den ikke. Men døden fortsatte med at se på kejseren med sine store, tomme øjenhuler, og der var så stille, så forfærdelig stille.

Da lød tæt ved vinduet den dejligste sang. Det var den lille, levende nattergal, der sad på grenen udenfor. Den havde hørt om kejserens sygdom og var derfor kommet for at synge og give ham trøst og håb. Og mens den sang, blev hovederne mere og mere blege. Blodet løb hurtigere og hurtigere i kejserens svage krop, og døden lyttede og sagde: »Fortsæt, lille nattergal. Fortsæt!«

»Ja, vil du give mig den flotte guldsabel? Ja, vil du give mig flaget? Vil du give mig kejserens krone?«

Og døden gav hver ting for en sang, og nattergalen fortsatte med at synge. Den sang om den stille kirkegård, hvor de hvide roser gror, hvor træets blomster dufter, og hvor det friske græs bliver vandet af de sorgendes tårer. Da savnede døden sin have og fløj som en kold, hvid tåge ud ad vinduet.

»Tak, tak!« sagde kejseren. »Du himmelske lille fugl, jeg genkender dig. Dig har jeg jaget fra mit land, og alligevel har du sunget det onde væk fra min seng og fået døden væk fra mit hjerte. Hvordan skal jeg betale dig?«

»Du har betalt!« sagde nattergalen. »Jeg har set tårer fra dine øjne første gang, jeg sang. Det glemmer jeg aldrig. Det er de ædelsten, der

varmer et sangerhjerte. Mensov nu og bliv frisk og stærk. Jeg skal synge for dig.»

Og den sang – og kejseren faldt i en sød søvn, der var god og helbredende.

Solen skinnede ind ad vinduerne til ham, da han vågnede stærk og sund. Ingen af hans tjener var kommet tilbage, for de troede, han var død. Men nattergalen sad stadig og sang.

»Du skal blive hos mig altid,« sagde kejseren. »Du skal kun synge, når du selv vil, og kunstfuglen slår jeg i tusinde stykker.«

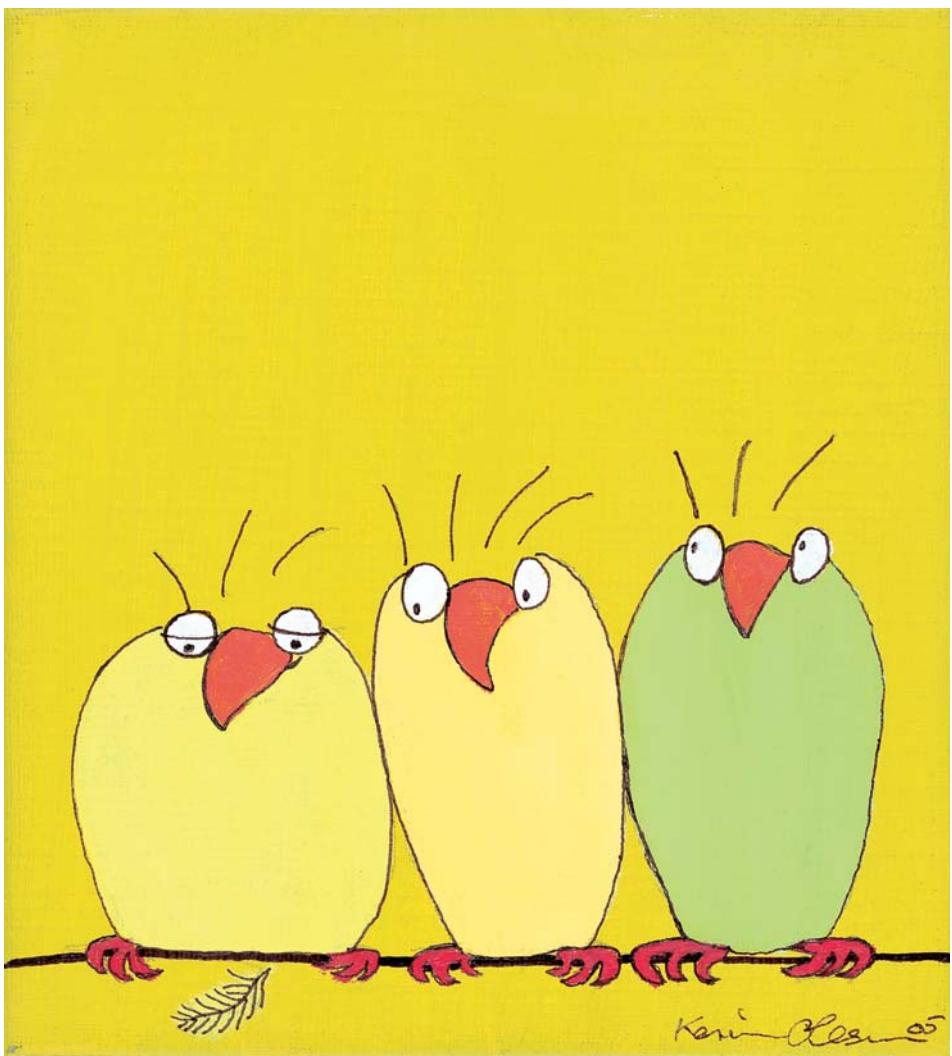
»Gør ikke det!« sagde nattergalen. »Den har gjort det så godt, den kunne. Behold den! Jeg kan ikke komme og bo på slottet, men jeg kommer, når jeg selv har lyst. Så vil jeg om aftenen sidde på grenen der ved vinduet og synge for dig, så du kan blive glad og også tankefuld. Jeg skal synge om de lykkelige og om dem, som har det svært. Jeg skal synge om ondt og godt, som ellers bliver skjult for dig. Den lille sangfugl flyver langt væk til den fattige fisker, til landmandens tag, til alle, der er langt væk fra dig og dit hof. Jeg elsker dit hjerte mere end din krone, selv om kronen er noget ganske særligt. Jeg kommer, og jeg synger for dig – men én ting må du love mig!«

»Alt!« sagde kejseren og stod dér i sit kejserlige tøj, som han selv havde taget på, og holdt den tunge guldsabel op mod sit hjerte.

»Én ting beder jeg dig om. Fortæl ingen, at du har en lille fugl, der siger dig alt. Så vil det gå meget bedre.«

Og så fløj nattergalen bort.

Tjenerne kom ind for at se til deres døde kejser - Jo, der stod de. Og kejseren sagde: »Godmorgen!«

Det er ganske vist !

»Det er en frygtelig historie!« sagde en høne i den del af byen, hvor det ikke var sket. »Det er en frygtelig historie i hønsehuset! Jeg tør ikke sove alene i nat! Det er godt, at vi er mange sammen på pinden.« – Og så fortalte hun, så fjerene rejste sig på de andre høns, og hanens kam faldt ned. Det er helt sikkert! Det er ganske vist!

Men vi vil begynde med begyndelsen, og den var i den anden del af byen i et hønsehus. Solen gik ned, og hønsene fløj op. En af dem var en høne med hvide fjer og lave ben. Hun lagde sine æg, som hun skulle, og som høne var hun respektabel på alle måder. Da hun satte sig på pinden, pillede hun sig med næbet, og så faldt der en lille fjer af hende.

»Dér faldt den fjer af!« sagde hun. »Jo mere jeg piller mig, des dejligere bliver jeg nok!« Og det var nu sagt for sjov, for hun var en høne med godt humør – og i øvrigt, som sagt, meget respektabel – og såsov hun.

Det var mørkt. Høne sad ved høne, og den, som sad nærmest hende,sov ikke. Hun hørte, og hun hørte ikke, som man nu skal i denne verden. Men sin nabo måtte hun sige det til: »Hørte du, hvad der blev sagt? Jeg nævner ingen, men der er en høne, som vil plukke sig for at se godt ud. Hvis jeg var hane, ville jeg foragte hende.»

Og lige oven over hønsene sad uglemor med uglemand og uglebørn. De havde skarpe ører i den familie. De hørte hvert ord, nabohønen sagde, og de rullede med øjnene, og uglemor løftede vingerne: »Hør bare ikke efter! Men I hørte måske, hvad der blev sagt? Jeg hørte det med mine egne ører, og man skal høre meget, før de falder af! Der er

en af hønsene, som har glemt, hvordan en pæn høne opfører sig. Hun sidder og piller alle fjerene af og lader hanen se på det.»

Det er ikke noget for børnene at høre! sagde uglefar.

»Jeg vil dog fortælle genbo-uglen det! Det er sådan en respektabel ugle!« Og så fløj uglemor.

»Hu – hu! Uhuh!« tudemede hun lige ned i genboens dueslag til duerne. »Har I hørt det! Har I hørt det! Uhuh! Der er en høne, som har plukket alle fjerene af sig for hanens skyld! Hun fryser ihjel, hvis hun ikke allerede er død. Uhuh!«

»Hvor? Hvor?« kurrede duerne.

»I genboens gård! Jeg har næsten selv set det! Det er ikke en pæn historie at fortælle. Men det er ganske vist!«

»Vi tror hvert eneste ord!« sagde duerne og kurrede ned til deres hønsegård: »Der er en høne – ja, der er nogen, der siger, at der er to – som har plukket alle fjerene af sig. De vil ikke se ud som de andre, for at vække hanens opmærksomhed. Det er farligt. Man kan blive forkølet og dø af feber, og de er døde begge to!«

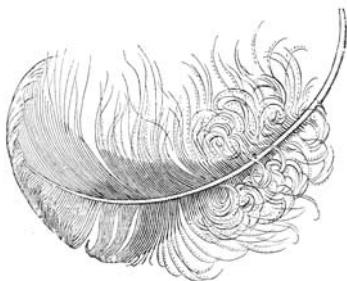
»Vågn op! Vågn op!« galede hanen og fløj op på plankeværket. Søvnen sad endnu i øjnene på ham, men han galede alligevel: »Der er tre høns, som er døde af ulykkelig kærlighed til en hane. De havde plukket alle fjerene af sig. Det er en uhyggelig historie. Jeg vil ikke beholde den. Send den videre!«

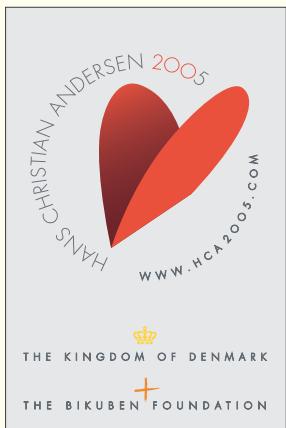
»Send den videre!« peb flagermusene, og hønsene klukkede, og hanerne galede: »Send den videre! Send den videre!« Og så gik historien fra hønsehus til hønsehus og til sidst tilbage til det hønsehus, den var kommet fra.

»Der er fem høns,« hed det, »som alle har plukket fjerene af sig for at vise, hvem af dem der var blevet tyndest af kærestesorg til hanen. Og så hakkede de hinanden til blods og faldt døde ned til skam for deres familie og til stort tab for ejeren.«

Og hønen, som havde mistet den lille, løse fjer, genkendte selvfølgelig ikke sin egen historie, og da hun var en respektabel høne, sagde hun: »Jeg foragter de høns! Men der er flere af den slags! Sådan noget skal man ikke tie stille med, og jeg vil gøre hvad jeg kan, for at den historie kommer i avisens. Så kommer historien ud over hele landet, og det har de høns og deres familie fortjent.«

Og det kom i avisens, og det blev trykt. Og det er ganske vist: En lille fjer kan godt blive til fem høns.

ISBN 87-723-580-5